

TYÖTTÖMYYSTURVAA TYÖTTÖMÄLLE

Miten toimit, kun työ päättyy

Ilmoittaudu työ- ja elinkeinotoimistossa työttömäksi työnhakijaksi välittömästi työsuhteen päätyttyä tai lomautuksen alkaessa. Ota työ- ja elinkeinotoimistoon mukaan työtodistus, josta käy ilmi työsuhteen päättymisen syy. Ilmoittaudu työnhakijaksi myös, jos työsuhteesi/virkasi on muutettu osa-aikaiseksi, jotta voit hakea työttömyyskassalta soviteltua päivärahaa.

Pidä työnhaku voimassa työvoimaviranomaisen edellyttämällä tavalla. Työttömyyskassa ei voi maksaa päivärahaa ajalta, jona työnhaku työ- ja elinkeinotoimistossa ei ole voimassa.

Oikeus päivärahaan

Sinulla on työttömyyden ajalta oikeus ansiopäivärahaan, jos olet ollut työttömyyskassan jäsen vähintään 8 kuukautta (esimerkiksi 6.10.2009–5.6.2010) ja olet jäsenenä ollessasi täyttänyt työssäoloehdon. Työssäoloehto täyttyy, kun olet työttömyyttä edeltävien 28 kk:n aikana ollut 34 kalenteriviikkoa sellaisessa työssä, jossa työaika on ollut vähintään 18 tuntia viikossa ja palkka työehtosopimuksen mukainen.

Lastentarhanopettajiin sovelletaan 18 tunnin pääsääntöä. Muuten opetuslalle on säädetty poikkeuksellinen työaikaedellytys. Opetusalalla työviikoksi lasketaan viikot, joilla työaika on ollut vähintään puolet kysymyksessä olevan opetusalan päätoimisen tuntiopettajan alimmasta viikoittaisesta tuntimäärästä. Yleensä tämä niin sanottu päätoimisuuden raja on 16 tuntia. Tällöin työssäoloehtoon voidaan lukea viikot, joilla työaika on ollut vähintään 8 tuntia. Tätä 8 työtuntia käytetään rajana myös aloilla, joilla ei ole päätoimisia tuntiopettajia.

Käytännössä tarkastelujakson pituus 28 kuukautta tarkoittaa sitä, että koko työssäoloehto 34 kalenteriviikkoa ei tarvitse täyttää yhtäjaksoisella työskentelyllä. Työssäoloehto voi täytyä lyhyistäkin sijaisuuksista, sillä jokainen jäsenyysaikainen kalenteriviikko, jonka sisällä on vaadittu määrä työtunteja, kerryttää työssäoloehto.

28 tai 24 kuukauden tarkastelujaksoa voidaan pidentää laissa mainituista hyväksyttävistä syistä enintään seitsemällä vuodella. Hyväksyttävänä syinä pidetään mm. opintoja, sairautta ja alle 3-vuotiaan lapsen hoitoa.

Poikkeus jäsenyyden kestoa ja työviikkojen määrää koskevaan edellytykseen

Jos et ole aikaisemmin saanut ansiopäivärahaa/peruspäivärahaa (1.1.1997 tai sen jälkeen), ja/tai et ole täyttänyt kokonaan uuden 34 työviikon vaatimusta ennen työttömyyttä, eikä vuoden 2010 puolella ole työssäoloehto kerryttäviä työviikkoja, työssäoloehto täyttyy vain, kun koossa on 43 kerryttävää työviikkoa. Samoin jäsenyysehto on pidempi kuin normaalisti ja on 10 kuukautta. Tämän pidemmän edellytyksen piiristä pääsee pois heti kun on työssäoloehto kerryttävässä palkkatyössä edes yhden kalenteriviikon vuoden 2010 puolella.

Työssäoloehdon uudelleen täytyminen

Kun olet kerran päässyt ansiopäivärahan piiriin, uudistat oikeuden päivärahaan joka kerta, kun omavastuuajan jälkeen olet uudelleen työssä yhteensä 34 työssäoloehto kerryttävää viikkoa. Työssäoloehdon uudelleen täytyminen merkitsee päivärahan tason uudelleen laskentaa, omavastuuajan asettamista uudelleen ja samalla uudelleen alusta alkavaa oikeutta ansiopäivärahan enimmäismaksuaikaan.

Mitä tehdä, jos työviikkoja puuttuu?

Kassan jäseneksi pääsee vain kassan toimialalla työskentelevä. Sen jälkeen kun jäsenyys on hyväksytty, voi työssäoloehto kartuttaa missä tahansa palkkatyössä. Jos siis et ole kevätjuhlaan mennessä täyttänyt työssäoloehto jäsenyysaikana, puuttuvat työviikot voi kerryttää muussakin kuin opetusalan palkkatyössä. Yrittäjänä tehtyä työtä ei kuitenkaan voida ottaa mukaan työssäoloehtoon. Yrittäjätyöksi voidaan joutua katsomaan esimerkiksi puolison omistamassa yrityksessä tehty työ. Väliaikana voit myös tarkistaa Kelasta oikeutesi peruspäivärahaan tai työmarkkinatukeen.

Oletko saanut päivärahaa aiemmin?

Jos olet aiemmin saanut ansiopäivärahaa Opettajien Työttömyyskassasta, sinulla voi edelleen olla oikeus ansiopäivärahaan, vaikka edellisen päivärahanmaksun jälkeen et olisikaan täyttänyt uudelleen 34 työviikon työssäoloehto. Tämä oikeus voi olla esimerkiksi vanhempainvapaan, päätoimisen opiskelun taikka sairauspäivärahakauden jälkeen.

Tämä sama mahdollisuus edellisen kesken jääneen päivärahakauden jatkamiseen koskee myös tilannetta, jossa henkilö on saanut aiemmin ansiopäivärahaa toisesta työttömyyskassasta, kunhan edellisen työttömyyskassan jäsenyyden päättyminen ja Opettajien Työttömyyskassan jäsenyyden alkaminen ovat tapahtuneet kuukauden sisällä toisistaan.

Omavastuu aika ja lomakorvauksen jaksottaminen

Työttömyyspäivärahaa voidaan maksaa omavastuuajan jälkeen. Omavastuu aika on seitsemää täyttä työpäivää vastaava aika, jona olet ollut työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa. Omavastuu aika kertyy, jos nämä seitsemän päivää ovat kahdeksan peräkkäisen kalenteriviikon sisällä. Arkipyhät voidaan lukea omavastuu aikaan, mikäli työnhaku on kyseisinä päivinä voimassa.

Mikäli sinulle on kokoaikaisen työsuhteen päättyessä maksettu lomakorvaus/lomapäiväkorvaus pitämättömästä vuosilomasta, korvaus jaksotetaan viimeisimmän kokoaikaisen työsuhteen palkkasi perusteella työsuhteesi päättymisestä lukien. Jaksottaminen tarkoittaa sitä, että työttömyyskassa määrittelee ns. teoreettisen loman, jonka ajalta ei ole oikeutta työttömyysturvaan. Omavastuu aika ei kulu eikä päivärahaa voida maksaa siltä ajalta, jolle lomakorvaus jaksotetaan. Esimerkiksi koko lukuvuoden kestäneen sijaisuuden päättyessä maksettu lomakorvaus siirtää työttömyyspäivärahakauden alkua noin kuukaudella.

Näin haet päivärahaa

Työttömyyskassan jäsenenä haet työttömyyspäivärahaa omalta työttömyyskassaltasi. Työ- ja elinkeinotoimistosta saat *työttömyyspäivärahahakemus* -lomakkeen. Täytä lomake siinä olevien ohjeiden mukaan. Vaillinaisesti täytetty hakemus ja puutteelliset liitteet viivästyttävät hakemuksen käsittelyä, koska se joudutaan palauttamaan täydennettäväksi tai siihen on pyydetty lisäselvityksiä. Toimita hakemus liitteineen Opettajien Työttömyyskassaan. Ellet ole vielä ollut jäsen 34:ää viikkoa tai tiedät, että työssäolohtosi ei ole ehtinyt täytyä jäsenyysaikana, voit hakea peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea Kansaneläkelaitokselta.

Päivärahaa haetaan jälkikäteen eli kuluneelta ajalta. Sitä on kuitenkin haettava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä päivästä, josta sitä halutaan maksettavaksi. Tätä pidemmältä ajalta takautuvasti lähetetty hakemus katsotaan vanhentuneeksi. Vanhentuminen koskee sekä ensimmäistä hakemusta että jatkohakemuksia. Omavastuu-aikaa koskevalta osalta hakemus ei vanhene. Lähetä ensimmäinen hakemus kassaan, kun työttömyyttä on kestänyt vähintään kaksi täyttä kalenteriviikkoa päättyen sunnuntaihin.

Lomakorvauksen jaksottamisen ja omavastuuajan takia kahdelta ensimmäiseltä viikolta ei yleensä jää maksettavaksi ansiopäivärahaa. Hakemuksen lähettäminen jo kahden viikon ajalta tasaa kuitenkin työttömyyskassan käsittelytilannetta ja jouduttaa maksua. Päivärahan taso saadaan määriteltä ja lomakorvauksen jaksotus laskettua suurimmalle osalle hakijoita ennen kuin varsinaista maksettavaa jää. Jatkohakemus – johon siis sisältyy jo päivärahaan oikeuttavia päiviä – saadaan sitten maksuun nopeammin.

Työttömyyden jatkuessa

- * Täytä kokonaan työttömänä ollessasi hakemus aina neljältä täydeltä kalenteriviikolta (ma-su) tai kalenterikuukaudelta kerrallaan. Jatkohakemuksen voi täyttää ja lähettää sähköisesti (www.opetk.fi). Ohjeet hakemiseen ja palveluun kirjautumiseen löydät kassan verkkosivuilta.
- * Jos otat työttömänä ollessasi vastaan enintään kaksi viikkoa kestävänsä koko-aikatyön, päivärahan hakurytmi ei muutu. Täytä hakemus kuten kokonaan työttömänäkin neljän kalenteriviikon tai kalenterikuukauden jaksoissa.
- * Jos teet osa-aikatyötä tai sinulla on esim. sivutoimista maatalous- tai yritystuloa, täytä päiväraha-hakemus kalenterikuukauden jaksoissa.

Hakemuksen liitteet

Hakemuksen ja liitteiden perusteella työttömyyskassa selvittää oikeutesi ansioon suhteutettuun työttömyyspäivärahaan ja määrittelee päivärahasi tason.

Päiväraha-hakemuksen liitteeksi tarvitaan:

- **palkkatodistus** vähintään 34 työssäoloviikolta ennen työttömyyttä, lomarahat ja lomakorvaus omina erinään **tai** -palkkatodistus vähintään 43 työssäoloviikolta ennen työttömyyttä, lomarahat ja lomakorvaus omina erinään, jos olet hakemassa ensimmäistä kertaa ansiopäivärahaa, et ole saanut ansiopäivärahaa/peruspäivärahaa 1.1.1997 tai sen jälkeen, ja kaikki työssäolo-ehdot kerryttävät työviikot on tehty 31.12.2009 mennessä
- mikäli **tiedot työssäolosta** eivät selkeästi käy ilmi palkkatodistuksesta, kopio työsopimuksesta, työtodistuksesta tai nimikirjanotteesta vähintään 8 kuukauden eli noin 34 viikon (poikkeustilanteissa 10 kuukauden eli noin 43 viikon) työssäolosta välittömästi ennen työttömyyttä
- **työnantajan todistus** toteutuneista työtunneista viikoittain (viikkotuntiselvitys), jos työssäolo-ehdot on kertynyt sivutoimisena tuntiopettajana, jolle palkka on maksettu pidettyjen opetustuntien mukaan. Jokaisesta työsuhteesta täytetään erillinen viikkotuntiselvitys. Mikäli työhistoriasi koostuu useista eri työsuhteista, hakemuksesi käsittelyä nopeuttaa, jos lisäksi laadit vapaamuotoisen selvityksen työsuhteittain eriteltynä: työnantaja, ajanjakso, viikkotuntimäärä.
- **alkuperäinen verokortti**, jos olet hakenut muutosverokorttia (työttömyyskassa saa vuodenvaihteessa jäsentensä ennakonpidätystiedot siirtotiedostona suoraan verotoimistosta; näissä tiedoissa eivät mahdolliset muutokset näy)
- jos olet ollut **poissa työmarkkinoilta** ennen työttömyyttä, lähetä luotettava selvitys ko. ajalta, esim. opiskelutodistus, todistus äitiyspäiväraha-kaudesta tai apurahakaudesta. Lähetä työ- ja palkkatodistukset tällöin viimeisimmistä työsuhteista ennen työmarkkinoilta poissaoloa.
- viimeisin päätös tai maksuilmoitus mahdollisesta **sosiaalietuudesta**, esim. eläke tai perheellenne myönnetty lasten kotihoidon tuki

- jos otat **työttömänä vastaan osa-aikatyön tai enintään kaksi viikkoa kestävä kokoaikatyön**, tarvitaan työnantajan todistus, josta selviää työsuhteen kesto, tehtävänimike ja työaika. Lisäksi tarvitaan palkkatodistus maksujaksolta, koska tulot pienentävät jaksolta maksettavaa päivärahaa. Maksujakso eli sovittelujakso on hakurytmi mukaisesti 4 kalenteriviikkoa tai kalenterikuukausi.
- kuukausittain selvitys **yritystulosta**, jos sinulla työttömänä ollessasi on tuloa sivutoimisesta yritystoiminnasta tai ammatin harjoittamisesta
- selvitys tuloista, jos sinulla on ns. **omaa työtä**, esim. tulkkaus- tai käännöstöitä, joita ei tehdä työsuhteessa
- merkitse hakemuslomakkeeseen lapsikorotuksen maksamista varten **lasten täydelliset henkilötunnukset**. Lapsikorotukseen on aina oikeus omista alle 18-vuotiaista lapsista. Lisäksi lapsikorotukseen on oikeus alle 18-vuotiaista samassa taloudessa asuvista puolison lapsista.

Jos hakemuksessa ei ole mukana tarvittavia tietoja tai liitteitä, pyydämme täydentämään hakemusta puuttuvilla tiedoilla. Tarvittavien tietojen puuttuminen viivästyttää päivärahan maksamista.

Asiakirjojen laatu

Opettajien työttömyyskassalla on käytössä asianhallintaohjelma, johon kaikki saapuvat hakemukset skannataan liitteineen. Työttömyyskassa toivoo sinun kiinnittävän huomiota lähettämiesi hakemusten ja selvitysten laatuun, jotta asiakirjasta tallentuu ohjelmaan mahdollisimman selkeä kuva:

- lähetä aina hyvälaatuisia kopioita, ettei lähetä alkuperäistä asiakirjaa
- tarkista erityisesti, että itsejäljentävässä palkkalaskelmassa olevat tiedot erottuvat selkeästi
- lähetä viivakoodillinen hakemus aina alkuperäisenä
- älä tee korostuskynällä merkintöjä asiakirjassa olevan tekstin päälle

Hakemuksen käsittely

Kassa antaa päiväraha-asiastasi kirjallisen päätöksen ja maksaa päivärahasi hakemuksessa ilmoittamallesi pankkitilille. Työttömyyskassa lähettää kustakin maksuerästä kirjallisen maksuilmoituksen ja sen yhteydessä jatkohakemuslomakkeen, joilla voit hakea päivärahaa työttömyyden jatkuessa. **Voit lähettää työttömyyskassaan jatkohakemuksen neljältä seuraavalta kalenteriviikolta tai kalenterikuukaudelta, vaikka et olisi vielä saanut päätöstä ensimmäisestä hakemuksestasi.** Tällöin voit käyttää samanlaista hakemuslomaketta kuin ensimmäinen hakemuksesi. Merkitse rasti kyseisen lomakkeen kohtaan ”jatkohakemus”.

Päivärahaa maksetaan enintään 500 täydeltä työttömyyspäivältä. Ansiopäiväraha on verotettavaa tuloa.

Ilmoita muutoksista välittömästi

Ilmoita kaikista päivärahaoikeuteen vaikuttavista, työttömyyden aikana tapahtuvista muutoksista välittömästi työttömyyskassalle. **Ilmoitettavia seikkoja** ovat mm. työssäolo, opiskelu, matka, sairausloma, sosiaalietuus, yritystoiminta, irtisanomisajan palkka tai muu ansiotulo.

Myös TE-toimisto tarvitsee tiedon tilanteessasi tapahtuvista muutoksista. Lyhyt, enintään viikon kestävä ulkomaanmatka on ”sallittu” työttömyysturvaa menettämättä. Päivärahaoikeus säilyy kuitenkin vain, jos olet ilmoittanut matkasta etukäteen TE-toimistolle.

Huolehdi jäsenmaksuista

Huolehdi jäsenmaksuista myös työttömyyden aikana. **Työttömyyskassa ei peri jäsenmaksuja suoraan jäseniltä**, vaan työttömyyskassan jäsenmaksu sisältyy ammattijärjestön jäsenmaksuun. Järjestö tilittää työttömyyskassan osuuden kassalle. Ota yhteyttä omaan yhdistykseesi/järjestösi ja varmista, että jäsenyytesi ei pääse katkeamaan. **Työttömyyskassa ei siis voi auttaa jäsenmaksua koskevissa kysymyksissä.**

Ansiopäivärahan taso

Kassan maksama päiväraha muodostuu 25,63 euron suuruisesta perusosasta ja palkan mukaan määräytyvästä ansio-osasta. Päiväraha voi olla enintään 90 prosenttia päiväpalkasta, kuitenkin vähintään mahdollisella lapsikorotuksella korotetun peruspäivärahan suuruinen. **Arvion päivärahan suuruudesta** voit laskea esimerkiksi työttömyyskassojen yhteisjärjestön sivuilla olevalla laskurilla (www.tyj.fi).

Päivärahan perusteena käytetään ensimmäistä kertaa päivärahaa haettaessa työttömyyttä edeltävien 34 työssäoloehdon täyttävän viikon (poikkeustilanteissa 43 viikon) vakiintunutta **ennakonpidätyksen alaista palkkatuloa**. Osa-aikaisesta työstä saatu todellinen palkka otetaan siis laskennan lähtökohdaksi. Kausiluonteisessa tai epäsäännöllisessä työssä otetaan huomioon työttömyyttä edeltäneen 12 kalenterikuukauden tulot.

Vakiintuneesta palkkatulosta vähennetään eräitä palkkaeriä kuten muun muassa lomarahat ja lomakorvaukset. Palkkasummasta tehdään lisäksi 3,5 prosentin suuruinen vähennys, joka vastaa palkansaajan verotuksessa vaikuttavia sosiaaliturvamaksuja. Päiväpalkka saadaan jakamalla kuukausipalkka luvulla 21,5.

Lapsikorotusten määrä 1 lapsesta on 4,86 euroa päivässä, 2 lapsesta yhteensä 7,13 ja 3:sta tai useammasta lapsesta yhteensä 9,19 euroa päivässä.

Tavanomaista korkeampaa ansiopäivärahaa?

Taloudellisista ja tuotannollisista syistä irtisanotulla saattaa olla oikeus tavallista korkeampaan ansiopäivärahaan joko **korotettuna ansio-osana** taikka osallistuessasi työllistymistä edistäväksi arvioituun toimenpiteeseen **muutosturvan ansio-osana**. Näiden korotusosien edellytyksistä ja suuruuksista saat lisätietoa työttömyyskassan verkkosivuilta osoitteesta www.opetk.fi tiedotteesta ”jos jäät työttömäksi” ja Työttömyyskassojen yhteisjärjestön verkkosivuilta. Pyydä TE-toimistossa asioidessasi tarkistamaan, kuulutko muutosturvan piiriin.

Varaudu käsittelyaikaan!

Kesällä Opettajien työttömyyskassan hakijamäärät yli kaksinkertaistuvat talvikauteen verrattuna. **Tuhansien hakemusten saapuminen lyhyen ajan sisällä merkitsee vääjäämättä, että käsittelyajat pitenevät.** Näin siitä huolimatta, että palkkaamme kesäksi sijaisia hakemuskäsittelyyn, eikä tyhjiä työpisteitä ole.

Kesäaikaan ensimmäinen hakemus otetaan käsittelyyn Opettajien työttömyyskassassa noin kuukauden sisällä sen saapumisesta. Tämä koskee myös kaikkia niitä hakijoita, jotka ovat viimeksi saaneet päivärahaa kesällä 2009 tai joulutauolta 2009-2010. Muistathan, että puutteellista hakemusta ei voida käsitellä, joten jos hakemuksessa ei ole tarvittavia liitteitä, käsittelyaika pitenee tästä kuukauden käsittelyajasta. Jatkohakemukset pystytään yleensä käsittelemään kahden viikon kuluessa saapumispäivästä. Tämäkin edellyttää luonnollisesti sitä, että käytössämme on kaikki hakemuksen käsittelyyn tarvittavat tiedot.

SÄHKÖINEN ANSIOPÄIVÄRAHAN HAKEMINEN UUDISTUI 1.1.2010

Työttömyyskassan etusivulta löydät linkin palveluun, jolla voit tehdä ansiopäivärahan hakemisen sähköisesti. Kassa maksaa kaikki asioinnista aiheutuvat kustannukset, joten sen käyttäminen on jäsenelle täysin ilmaista. Palveluun voi kirjautua miltä tahansa koneelta, jolta on internetyhteys. Jos käytät sähköistä asiointia tai palvelua julkisissa tiloissa olevilta koneilta tai toisen henkilön koneelta, kannattaa käytön jälkeen aina tyhjentää sivuhistoria tietokoneen välimuistista. **Tutustu huolella sähköistä hakemista koskeviin ohjeisiin! Asiointi vaatii työttömyyskassan jäsennumeron!**

Työttömyyskassan yhteystiedot

Opettajien Työttömyyskassa, Pasilankatu 4 B, 00240 HELSINKI (sekä asiointi- että postiosoite)

Asiakaspalvelu: (09) 2294 4100 ma – to (heinä- ja elokuussa vain ma ja to) klo 9 – 15

Sähköposti ja internet: opettajien.tk@opetk.fi, www.opetk.fi Telefaksi: (09) 141 549